

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(професор з наукової роботи та міжнародного
співробіництва)

Володимир ЄРМАЧЕНКО

Процесний менеджмент

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

07 Управління та адміністрування
073 Менеджмент
третій (освітньо-науковий)
Менеджмент

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу
Протокол № 2 від 27.08.2020 р.

Розробники:

Котлик Андрій Валерійович, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

З точки зору системного підходу організація є складовою економічної системи, яка споживає ресурси, переробляє їх, створюючи додану вартість, й створює продукт, передаючи його у зовнішнє середовище. Іншими словами, організація може бути розглянута як операція в ланцюжку постачання доданої вартості. Саме процеси перетворення ресурсів у продукти (кінцеві чи проміжні), таким чином, становлять сутність організації, її «ядро», використовуючи і споживаючи потрібні ресурси: активи, персонал, інформацію. Отже, діяльність організації можна повністю описати за допомогою розширеного опису її процесів у їх взаємодії. У свою чергу, кожний з бізнес-процесів підприємства виконує певний набір завдань, генеруючи відповідні результати (виходи) і може розглядатися як окремий об'єкт управління. А отже, відносно кожного окремого бізнес-процесу можуть бути прийняті індивідуальні управлінські рішення щодо його удосконалення або навіть виключення зі складу процесів, що виконуються в межах підприємства, тобто аутсорсингу. Таким чином, процесний підхід до управління підприємством посідає одне з провідних місць у сучасній науці про управління.

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань і прикладних вмінь та навичок щодо використання принципів, методів й інструментів управління процесами підприємства.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2А
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Сучасні теорії менеджменту	Стратегії менеджменту
Філософія науки	
Методологія та організація наукових досліджень	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність розуміти сутність, призначення і роль процесного підходу в управлінні підприємством	знати зміст, принципи, переваги і недоліки процесного і функціонального підходів до управління; класифікувати бізнес-процеси за різними ознаками; обґрунтовувати доцільність впровадження процесного підходу до управління підприємством
Здатність моделювати бізнес-процеси	уміти визначати межі бізнес-процесів, здійснювати опис бізнес-процесів текстовим, табличним і графічним методами, здійснювати структурне моделювання процесів
Здатність контролювати перебіг процесів підприємства	уміти визначати перелік показників для виміру ефективності реалізації бізнес-процесу, уміти оцінювати стратегічну важливість процесу, знати процедуру моніторингу процесу
Здатність до вдосконалення процесів підприємства.	знати підходи до вдосконалення процесів підприємства, знати принципи і методики вдосконалення процесів, знати модель зрілості процесів; вміти удосконалювати процеси

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти процесного менеджменту

Тема 1. Становлення, переваги і недоліки функціонального підходу до управління підприємством.

Передумови формування і генезис функціонального підходу до управління підприємством. Особливості функціонального підходу. Основні виклики для сучасного бізнесу. Недоліки функціонального підходу до управління в умовах турбулентної клієнтоорієнтованої економіки.

Тема 2. Сутність процесного підходу до управління підприємством.

Основи теорії конкурентоспроможності М. Портера. Концепція ланцюжка створення цінності. Класифікація видів діяльності підприємства. Поняття процесу. Властивості процесу. Процес як об'єкт управління. Класифікація процесів.

Сутність процесного підходу до управління підприємством. Процесний підхід у стандартах ISO 9001. Доцільність впровадження процесного управління на підприємстві. Цілі і завдання управління процесами. Етапи управління процесами.

Змістовий модуль 2. Інструментарій процесного менеджменту

Тема 3. Моделювання процесів підприємства.

Підходи до ідентифікації процесів підприємства. Методика ідентифікації процесів. Модель процесу. Способи моделювання процесів. Складові моделі процесів. Принципи і прийоми моделювання процесів. Референтні моделі процесів. Огляд методологій моделювання процесів.

Тема 4. Контроль процесів підприємства.

Принципи вимірювання процесів. Процедура вимірювання процесів. Ключові показники ефективності (KPI). Логіка формування системи KPI для вимірювання процесів. Оцінка стратегічної значущості процесів і пріоритетності їх вдосконалення на основі критичних факторів успіху. Аналіз процесів. Інструменти аналізу процесів.

Тема 5. Удосконалення процесів підприємства.

Розвиток і вдосконалення процесів підприємства. Основні підходи до вдосконалення процесів. Безперервне вдосконалення процесів. Цикл PDCA. Переваги і недоліки безперервного вдосконалення процесів. Сутність і відмінні риси «проривного» вдосконалення процесів. Характеристика методів «проривного» вдосконалення процесів. Модель зрілості процесів.

Перелік лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Використовуються наступні методи навчання і викладання дисципліни, що спрямовані на досягнення очікуваних результатів: лекції-дискусії (тема 5), презентації (тема 5), компетентнісно-орієнтовані завдання (всі теми), метод кейсів (теми 1, 5).

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні й лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів).

Поточний контроль включає оцінювання знань здобувачів під час лекцій і лабораторних занять у формі письмових контрольних робіт, виконання та презентації проекту та проводиться за такими критеріями:

презентація проекту – вміння обирати і використовувати відповідний інструментарій для вирішення наукової проблеми; вміння коректно інтерпретувати отримані результати і формувати обґрунтовані висновки і рекомендації щодо обраної проблеми; вміння аргументувати власну точку зору, логічно і грамотно подавати матеріал (максимальна оцінка – 50 балів);

виконання контрольної роботи теоретичної спрямованості – демонстрація набутих теоретичних знань у формі відповіді на 10 тестових запитань множинного вибору (оцінюється у 10 балів);

виконання контрольних робіт практичної спрямованості – застосування набутих теоретичних і практичних знань щодо розв'язання компетентнісно-орієнтованих завдань (оцінюється у 20 балів (загальна максимальна кількість балів – 40)).

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів, є: глибина теоретичного обґрунтування рішення; вміння систематизувати знання за окремими темами; володіння категорійним апаратом; вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку; вміння обґрунтовано обирати і коректно використовувати аналітичний інструментарій для вирішення обраної управлінської проблеми; вміння самостійно знаходити необхідну інформацію; вміння робити обґрунтовані висновки; вміння розробляти і обґрунтовувати рекомендації щодо вирішення проблеми.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності завдання всім зазначеним критеріям.

Критеріями оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання є: здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення; вміння обґрунтовано обирати і коректно використовувати аналітичний інструментарій для вирішення обраної управлінської проблеми; оформлення роботи.

Здобувача слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного та підсумкового контролю упродовж семестру дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми контролю	Мак бал
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти процесного менеджменту				
Тема 1. Становлення, переваги і недоліки функціонального підходу до управління підприємством	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо становлення, переваг і недоліків функціонального підходу до управління.	Активна робота на лекції	-
	Лабораторне заняття	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання з побудови процесної моделі організації	Активна участь у виконанні завдань	-
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення лабораторного завдання				

Тема 2. Сутність процесного підходу до управління підприємством	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція з питань процесного підходу до управління підприємством	Активна робота на лекції	-
	Лабораторне заняття	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання з моделювання процесів підприємства	Активна участь у виконанні завдань	-
			Контрольна робота	20
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	-	
	Оформлення лабораторного завдання			
Змістовний модуль 2. Інструментарій процесного менеджменту				
Тема 3. Моделювання процесів підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція з моделювання процесів підприємства	Активна робота на лекції	-
	Лабораторне заняття	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання з моделювання процесів підприємства	Активна участь у виконанні завдань	-
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення лабораторного завдання				
Тема 4. Контроль процесів підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція з організації вимірювання і контролю процесів підприємства	Активна робота на лекції	-
			Контрольна робота	10
	Лабораторне заняття	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання з розробки комплексу показників ефективності процесу	Активна участь у виконанні завдань	-
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація	-	
	Оформлення лабораторного завдання			

Тема 5. Удосконалення процесів підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція-дискусія з технологій удосконалення процесів підприємства	Активна робота на лекції	-
	Лабораторне заняття	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання з удосконалення процесів підприємства	Активна участь у виконанні завдань	-
			Контрольна робота	20
	<i>Самостійна робота</i>			
	Презентація	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація	50
Оформлення лабораторного завдання				
Підготовка презентації				

Рекомендована література

Основна

1. Котлик А. В. Процесний менеджмент. Опорний конспект лекцій. Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7156>.
2. Менеджмент процессов / под ред. Й. Беккера, Л. Вилкова, В. Таратухина и др. ; [пер. с нем.]. – М. : Эксмо, 2007. – 384 с.

Додаткова

3. Лепейко Т. І. Процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства : монографія / Т. І. Лепейко, А. В. Котлик. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. – 316 с.
4. Лепейко Т. І. Реінжиніринг бізнес-процесів : навч. посіб. у схемах і таблицях / Т. І. Лепейко, А. В. Котлик. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. – 80 с.
5. Пономаренко В. С. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Мінухін, С. В. Знахур. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 243 с.

Інформаційні ресурси

6. Котлик А. В. Процесний менеджмент [Електронний ресурс] // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7156>.
7. Executive.ru. - Access mode : www.e-executive.ru.
8. Business Process Model and Notation [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.bpmn.org>.
9. IDEF, Integration DEFinition methods [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.idef.com>.
10. Management.Com.Ua. Інтернет-портал для управленців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>.